

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **H. H. S. P.**
st. přísl. X
bytem v ČR: X
zastoupena advokátem JUDr. Lukášem Janákem
se sídlem Wellnerova 1322/3c, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 3. 2023, č. j. OAM-10/ZA-ZA11-HA13-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobkyně se domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl, že mezinárodní ochrana podle § 12,

§ 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

2. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu, aby mohla zůstat žít v ČR. Od roku 1995 zde měla trvalý pobyt, který jí ale byl zrušen v důsledku jejího odsouzení za drogovou trestnou činnost. Během pohovoru žalobkyně uvedla, že ve vlasti nebyla trestně stíhána. Neměla ani žádné potíže v souvislosti s rasou, národností, náboženstvím, pohlavím, příslušností k sociální skupině nebo politickému přesvědčení. Ve Vietnamu má dceru. Ta jí ale pomoc nemůže, protože se v současné době rozvádí. Ve Vietnamu by tak žalobkyně neměla kde bydlet. V ČR žádné příbuzné nemá. Byla zde vdaná za českého občana, se kterým se ale rozvedla někdy kolem roku 2015. Chtěla by zde zůstat co nejdéle. Žije v ČR mnoho let a je zde spokojena. Neví, jaká by byla její situace ve Vietnamu, pokud ale bude muset vycestovat, odjede.
3. Žalovaný konstatoval, že žalobkyně neuvedla nic, co by nasvědčovalo, že by byla ve Vietnamu pronásledována nebo že by jí pronásledování hrozilo. Podmínky pro udělení azylu proto nesplňuje. O mezinárodní ochranu žalobkyně požádala až po několikaletém pobytu v ČR a až poté, co jí reálně hrozilo, že bude muset vycestovat. Podáním žádosti se tak pouze snaží legalizovat svůj pobyt. K tomu ovšem mezinárodní ochrana neslouží. Podle judikatury je nutné o azyl žádat bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost. Ani případné ekonomické potíže ve Vietnamu z žalobkyně nedělají uprchlíka.
4. V případě žalobkyně není ani důvod pro udělení humanitárního azylu. Žalobkyně je dospělá, svéprávná, zdravá a praceschopná. Žalovaný nepovažuje situaci žalobkyně za výjimečnou. Není zde žádný důvod hodný zvláštního zřetele. S odkazem na judikaturu žalovaný dodal, že humanitární azyl nemá sloužit jako záchranná brzda pro případy, kdy cizinec pozbyde pobytové oprávnění v důsledku vlastního přičinění.
5. Žalobkyně nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Sama uvedla, že žádné problémy se státními orgány neměla. Není proto důvod domnívat se, že by jí hrozila vážná újma. Ve Vietnamu neprobíhá ozbrojený konflikt. Vycestování žalobkyně nebude odporovat ani mezinárodním závazkům ČR.

II. Obsah žaloby

6. Žalobkyně trvale žije v ČR od roku 1995. Do Vietnamu od té doby jezdí pouze na krátkodobé návštěvy. V ČR žalobkyně podnikala a měla zde manžela, prožila zde prakticky celý svůj ekonomický život. Byla sice odsouzena za trestnou činnost, od svého podmíněčného propuštění z výkonu trestu však vede řádný život. Jednalo se pouze o vybočení z jejího jinak bezproblémového života. Své trestné činnosti hluboce lituje.
7. Nyní žalobkyni zbývá pouze krátká doba k tomu, aby splnila podmínky pro přiznání starobního důchodu. Ve Vietnamu na něj nedosáhne. Žalobkyni je známo, že ve Vietnamu je postoj k omamným a psychotropním látkám velice přísný. Neví, zda jí její odsouzení neznemožní přístup k jakékoliv výdělečné činnosti.
8. Žalobkyně má za to, že v předchozím řízení se žalovaný nedostatečně vyrovnal se všemi aspekty dané věci, především pak na straně žalobkyně nedostatečně vyhodnotil její budoucí ekonomické možnosti v návaznosti na veškeré okolnosti věci. Žalobkyně je již vyššího věku a na trhu práce je zaměstnatelná s obtížemi. Také otázka zdravotního stavu v souvislosti s aktuálním věkem žalobkyně je relativní a nelze očekávat, že tento stav bude

trvalý. Pokud by žalobkyně nikdy do starobního důchodu neodešla, pak si nedokáže představit, jak by další desítky let fyzicky pracovala.

9. Ve Vietnamu by se žalobkyně ocitla bez přístřeší. Nemá tam možnost bydlet u příbuzných. Žalovaný měl zohlednit celkovou délku života žalobkyně v ČR. Žalovaný její situaci v předchozí fázi řízení neposuzoval dostatečně individualizovaně. Měl vyhodnotit možnosti žalobkyně ve vztahu k bydlení a výdělečné činnosti s ohledem na její věk a zdravotní stav. Pokud žalobkyně nemá možnost bydlení na území Vietnamu, z napadeného rozhodnutí se nepodává, jak se s touto námitkou včetně výhledových možností starobního důchodu žalovaný vyrovnal.
10. Kromě toho se žalovaný měl zabývat otázkou, jaký může mít vliv odsouzení žalobkyně v České republice na její život ve Vietnamu. Tím spíš, pokud sám žalovaný poukazuje na velmi nekompromisní vztah Vietnamu k omamným a psychotropním látkám.

III. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby a nesouhlasil s ní, neboť žaloba neprokazuje nezákonnost výroku napadeného rozhodnutí. Žádost žalobkyně považuje za účelovou. Podala ji pouze s cílem legalizovat si v ČR pobyt. Sama uvedla, že jiné důvody pro podání své žádosti nemá. Jakékoliv problémy ve Vietnamu popřela. Dodala, že pokud by musela vycestovat, odjede.
12. Účelem institutu azylu i doplňkové ochrany je poskytnout ochranu tomu, kdo ve státě, jehož občanství má, cítí skutečnou obavu z pronásledování či nebezpečí vážné újmy, a to z důvodů v zákoně stanovených, což, jak vyplynulo ze správního řízení, není případ žalobkyně. Institut mezinárodní ochrany by neměl být využíván či zneužíván k legalizaci pobytu na území České republiky.
13. Námitky žalobkyně zjevně míří na udělení humanitárního azylu. Ten je ale ze své povahy výjimečný institut, který se uděluje například osobám těžce postiženým, těžce nemocným, či osobám, které pocházejí z oblastí, jež jsou významně postiženy humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55) a je koncipován jako dobrodíní státu, a nikoli jako právo na přiznání tohoto typu azylu. Neudělení mezinárodní ochrany zpravidla ani neznamená natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby byl rozporný s mezinárodními závazky. Z judikatury plyne, že to, zda dojde k zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, je řešeno zejména v řízení o správním vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců, a nikoli v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu v režimu zákona o azylu.

IV. Replika žalobkyně

14. Podle žalobkyně v jejím případě jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele, aby jí byla udělena mezinárodní ochrana. Znovu poukázala na to, že jí je 67 let, v ČR žije téměř 40 let a ve Vietnamu by zřejmě zůstala bez prostředků. Na její situaci proto nelze mechanicky aplikovat judikaturu, na kterou odkazuje žalovaný. Žalovaný se současnou a budoucí ekonomickou situací žalobkyně vůbec nezabýval.

V. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání,

a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

16. Žaloba **není důvodná**.
17. Řízení ve věci mezinárodní ochrany se oproti jiným správním řízením vyznačuje několika specifiky. Často se v něm rozhoduje za důkazní nouze. Jde o prospektivní rozhodování. A nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Těmto specifikům odpovídá standard a rozložení důkazního břemene. *Žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení*. Je především na něm, aby věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
18. Žalobkyně v tomto případě své břemeno tvrzení neunesla. V řízení neuváděla žádné skutečnosti, které by nasvědčovali tomu, že jí v případě návratu do Vietnamu hrozí pronásledování nebo vážná újma. Neuváděla tedy nic, co by žalovaného mělo vést k udělení azylu nebo doplňkové ochrany. Sama při pohovoru přiznala, že žádá proto, aby mohla i nadále legálně pobývat na území ČR poté, co jí bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu kvůli jejímu odsouzení za drogovou trestnou činnost. To ale k udělení mezinárodní ochrany nestačí.
19. V žalobě žalobkyně žalovanému vytýká, že její žádost neposoudil dostatečně individualizovaně a nezohlednil např. to, že v České republice žila téměř 40 let. Nezabýval se ani její ekonomickou situací po návratu do Vietnamu. Žalobkyně ovšem již neuvádí, ve vztahu k jaké formě mezinárodní ochrany by tyto skutečnosti podle ní měly mít relevanci.
20. Žalovaný neměl povinnost blíže se zabývat ekonomickou situací žalobkyně po jejím návratu do Vietnamu. Ekonomické důvody obecně nejsou pro udělení mezinárodní ochrany významné. Naopak, pokud žadatel v řízení uvádí pouze ekonomické důvody, lze jeho žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou [viz § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu]. Žalobkyně navíc během pohovoru svou ekonomickou situaci ani sama nijak významně nezdůrazňovala. Uvedla sice, že to po návratu bude mít těžké, protože ve Vietnamu nemá bydlení, zároveň ale dodala, že neví, jaká její situace bude a pokud bude muset, vycestuje.
21. Při posuzování důvodu pro udělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany žalovaný vychází primárně z tvrzení samotného žadatele. Žalobkyně ovšem svá tvrzení v textu žaloby významně dotváří ve srovnání s tím, co uváděla u pohovoru. Obavy z návratu do vlasti žalobkyně nijak nespojovala se svým odsouzením za drogovou trestnou činnost. Žalovaný proto neměl žádný důvod vyjadřovat se v napadeném rozhodnutí k tomu, jaký vliv by toto odsouzení na její život ve Vietnamu mělo.
22. Pokud snad mají žalobní námitky směřovat vůči neudělení humanitárního azylu, tak ten lze udělit pouze v případě důvodů hodných zvláštního zřetele. Mezi ně patří např. to, že

jde o osobu zvláště těžce postiženou či zvláště těžce nemocnou, případně pokud žadatel pochází z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Žalobkyně ovšem v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v dalším průběhu správního řízení neuvedla žádné mimořádné okolnosti, které by mohly být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Z judikatury plyne, že délka pobytu na území České republiky není důvodem zvláštního zřetele hodným a ani nedostatek zázemí v zemi původu nemůže udělení humanitárního azylu odůvodnit (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2015, č. j. 9 Azs 145/2015-148, bod 16). Uvedené platí tím spíš, pokud se žalobkyně o povolení k trvalému pobytu připravila vlastním jednáním – tím, že v České republice páchala trestnou činnost. Bez ohledu na to, jak se posléze k této trestné činnosti stavěla.

23. Dřívější judikatura připouštěla, že okolnosti soukromého života cizince mohou být v určitých výjimečných případech relevantní z hlediska poskytnutí doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tj. z hlediska možného porušení mezinárodních závazků, zejména čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ovšem v nedávném usnesení ze dne 15. 2. 2024, čj. 7 Azs 186/2022-48 judikoval, že uvedené ustanovení zákona o azylu je třeba vykládat eurokonformně. To mimo jiné znamená, že vážná újma, která cizinci v důsledku porušení mezinárodních závazků ČR hrozí, musí existovat v zemi jeho původu. Tím se vylučuje povinnost správního orgánu zkoumat rodinné či soukromé vazby žadatele na území ČR či dopad případného vycestování na tyto vazby. Důvody, které žalobkyni vedly k podání žádosti o mezinárodní ochranu, proto nemají význam ani z hlediska uvedeného ustanovení zákona o azylu.
24. Byť soud lidsky rozumí tomu, že návrat do vlasti po tolika letech strávených v jiné zemi bude pro žalobkyni náročný, pro udělení mezinárodní ochrany zákon stanoví přísné podmínky. A ty žalobkyně nesplnila.

VI. Závěr a náklady řízení

25. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
26. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. října 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce